

Sabah

TOMAS PEVENAGE/ANTIGONE

Cabaret tussen Libanon en een Brusselse badkuip

Ans Van Gasse
Gezien op 08 maart 2025
Corso, Antwerpen

In ‘SABAH’ deelt theatermaker Tomas Pevenage zijn fascinatie voor het Midden-Oosten en haar diva’s in een burleske cabaretshow. Als witte Brusselaar trok hij tien jaar lang door Palestina, Libanon, Syrië en Jordanië, waar hij vloeiend Arabisch leerde spreken. Maar hij ontdekte ook Sabah, een Libanese popster met een hoog drag queen gehalte.

14 MAART 2025

De theaterzaal is aangekleed als een glamoureuze burleske club. De lichten zijn gedimd, roze-rood. Over de hele scène hangt een glinsterend draadjesgordijn. Vanachter het gordijn verschijnt langzaam een performer: Tomas Pevenage, uitgedost in kleurrijke drag make-up, een rode glitterbodysuit, en héél hoge hakken. Hij glimlacht ons toe terwijl we een aanzwellende vrouwenstem horen en lipt de Arabische tekst mee, terwijl op het draadjesgordijn een video wordt geprojecteerd. Op het beeld zien we een geblondeerde vrouw in een al even oogverblindend glitterkleed die met zichtbaar genot een overvol stadion opzweept. Pevenage bootst haar na: haar bewegingen, haar mondhoeken wanneer ze tussen twee verzen door helemaal naar boven krullen. Dit is Sabah: de diva van de titel. Deze Libanese zangeres houdt qua imago het midden tussen Dolly Parton en het cliché van een Eurovisie-kandidaat.

Het vernuftige truukje ‘ontdubbelen’ met het draadjesgordijn is een staaltje magisch theater, zoals er in deze voorstelling nog veel zullen volgen. Pevenage betreedt na die intro een klein podium voor het gordijn. Met sketches en anekdotes vertelt hij zijn verhaal en spreekt welhaast als een cabaretier het publiek direct aan. Hij bouwt een wereld met oneliners en imitaties. We ontmoeten personages: naast Sabah die hij ontdekt ‘op een kruispunt in zijn leven, ergens in Bethlehem’, passeert de minnaar Hassan, de Frans-Italiaanse diva Dalida, en diens grootste fan: zijn moeder. Een vrouw in een badjas die hem ‘suuske’ noemt en duidelijk zelf ook sterallures heeft. Zo worden we van het Midden-Oosten naar de badkamer van zijn moeder geflitst.

Hij beschrijft een Midden-Oosten zoals wij het ons in België, zegt hij, nauwelijks kunnen inbeelden. Een plek die ruikt naar kardemom en koffie, waar hij als homoman verliefd wordt.

Pevenage schittert als speler: aan komische timing, transformatievermogen en geleefde zegging van een tweetalige Arabisch-Nederlandse tekst geen gebrek. Ook zijn enthousiasme is aanstekelijk. Hij beschrijft een Midden-Oosten zoals wij het ons in België, zegt hij, nauwelijks kunnen inbeelden. Een plek die ruikt naar kardemom en koffie, waar hij als homoman verliefd wordt. In dat Midden-Oosten is die queer positie allesbehalve evident, maar dat lijkt – een beetje een gemiste kans- hier maar een voetnoot in dit verhaal. Ook de relatie met Hassan blijft bij een schets. Het magische spel met licht, geluid en muziek verwatert daardoor in een trukendoos die een onscherpe inhoud moet verbergen.

Zo verklaart Pevenage nooit het 'kruispunt' waarop hij in zijn leven bevond dat leidde tot zijn tochten doorheen het Midden-Oosten. Evenmin toont hij wat de diva's voor Pevenage zelf betekenden. Qua karakterontwikkeling loopt het daar mis, waardoor Pevenage een heel diffuus verhaal opbouwt. Ook Sabah lijkt bij de blonde haren gegrepen. In de soundmixes van Wouter Deltour en Sueño De Smet creëert Pevenage weliswaar opzwepende karaokes met haar muziek, maar hij onthult verder niets over haar. Nochtans lijkt het interessant om dieper in te gaan op de mogelijkheden van exuberante diva's in het Midden-Oosten. Hierdoor blijft de voorstelling bij een hyperpersoonlijke coming-(out)-of-age.

Pas achteraf wanneer ik het interview lees dat Antigone in druk verspreidt bij het publiek, krijg ik een antwoord op een vraag die ik mij de hele show stel.

Af en toe raakt Pevenage in zijn tekst de spanningen tussen Israëli en Palestijnen aan, maar zelfs dat lijkt slechts achtergrondruis. En dat wringt. Het versterkt die indruk van een louter autobiografische show, die het zo licht mogelijk wil houden. Pevenage alludeert in de anekdotes over zijn moeder, Dalida en Sabah, bijvoorbeeld naar een wens om gezien te worden. Wanneer hij daar staat in een glitterpak en een hoge pruik druipt het beeld van de melancholie. Maar zijn keuze om over deze figuren heel weinig informatie te onthullen, voelt erg willekeurig aan. Wat wil Pevenage vertellen of wat wil hij met ons (wel of niet) delen?

Gaat het hier over de psychologisering van de hang naar een publiek voor personen die het niet van hun maatschappelijke slagkracht moeten hebben (vrouwen, queer mannen…)? Gaat het over het emuleren van je voorbeelden? Over controle hebben over je imago? Er lijkt een pointe te broeien, maar Pevenage houdt thematisch zoveel ballen in de lucht, dat hij er geen enkele echt kan uitdiepen. Nochtans is zo'n cabaret met al zijn theatrale franje de uitgelezen plek om inhoudelijk letterlijk te benoemen wat je wil communiceren. Om je hart op je tong te hebben, jezelf te fileren voor de ogen van een publiek en daarin loutering vinden. Pevenage lijkt dat in eerste instantie niet te schuwen: er zijn bijvoorbeeld wel een aantal expliciet erotische passages. Maar over Dalida, Sabah en zijn moeder blijft het oppervlakkig – hoewel hij daar zijn zwaartepunt

probeert te leggen.

Pas later, in een interview dat Antigone die avond verspreidt bij het publiek, vind ik de antwoorden op de vragen die in mijn hoofd blijven spoken: wat deed Pevenage daar in Bethlehem? Wat was het kruispunt waarop hij zich bevond? En wie was Sabah (behalve een charismatische vrouw) - eigenlijk echt? Ik lees in het interview hoe Pevenage naar Bethlehem trok vanwege de heilige plekken: hij ziet zichzelf als een gelovige zonder kerk. Ik lees ook meer over Sabah, over een onderzoek naar queerness, moederschap, verbintenis met een plek zo ver van je eigen bakermat. Die kennis is prikkelend, en lijkt noodzakelijk om in interactie te kunnen gaan met de voorstelling. Door zulke dingen niet te benoemen lijken de anekdotes uit de voorstelling willekeurige indrukken waar af en toe een goede mop of een leuke act in schuilt. Ik ben benieuwd naar een diepgaander relaas, weliswaar met even veel muziek, hoge hakken en een glittergordijn.